

SAİT FAİK

ABASIYANIK

Son
Kuşlar

SAİT FAİK ABASIYANIK
SON KUŞLAR

Can Modern

Son Kuşlar, Sait Faik Abasıyanık

© 2025, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Varlık Yayınları, 1952

Can Yayınları'nda 1. basım: Ocak 2025, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Abdullah Ezik

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Yıldız Mücellit Matbaacılık ve Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

Maltepe Mah., Gümüşsuyu Cad., Dalgıç Çarşısı, No: 3/4

Zeytinburnu/İstanbul

Sertifika No: 46025

ISBN 978-975-07-6498-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

SAİT FAİK ABASIYANIK
SON KUŞLAR

ÖYKÜ

♥can

Sait Faik Abasıyanık'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Alemdağ' da Var Bir Yılan, 2025

Seçme Hikâyeler, 2025

Semaver, 2025

SAİT FAİK ABASIYANIK, 1906'da, Adapazarı'nda doğdu. Çocukluk ve ilköğrenlik yılları babasının işi ve savaş yılları dolayısıyla farklı şehirlerde geçti. 1928'de Bursa Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydoldu ancak eğitimi tamamlamadı. Babası Mehmet Faik Bey tarafından ekonomi eğitimi alması için Lozan'a gönderildi. Üniversite hayatına Grenoble'da devam etmek istedi ancak çok geçmeden bu kararından vazgeçti. 1934'te babası tarafından yeniden Türkiye'ye çağrıldı. İlk kitabı *Semaver*, 1938'de yayımlandı. Öykü, roman, deneme gibi farklı türlerde eserler kaleme aldı. Edebiyatımızın özellikle öykü türündeki en önemli yazarlarından biri olan Sait Faik Abasıyanık 1954'te İstanbul'da öldü.

İçindekiler

Kendi Burcunda Bir Yazar: Sait Faik Abasıyanık	11
Son Kuşlar	17
Bulamayan	23
Yaşayacak	35
Kendi Kendime	41
Radyoaktiviteli, Röportajlı Hikâye	45
Bir Kaya Parçası Gibi	53
Gün Ola Harman Ola	57
Ağıt	61
Balıkçısını Bulan Olta	67
Barba Antimos	71
Haritada Bir Nokta	77
Sivriada Geceleri	85
Sivriada Sabahı	91
Türk Ülkesi	99
Yandan Çarklı	105
Pay	109
Korentli Bir Hikâye	115
Kırlangıç Yuvasındaki Kadın	123
Dondurmacının Çırağı	129

Kendi Burcunda Bir Yazar: Sait Faik Abasıyanık

Modern Türk edebiyatının öncü yazarlarından biri olan Sait Faik Abasıyanık, 18 Kasım 1906'da Adapazarı'nda dünyaya gelir. Babası Adapazarı belediye başkanlığı da yapmış olan, bölgenin tanınmış ticaret erbabından Mehmet Faik Bey, annesi ise yine aynı şehrin ileri gelenlerinden Hacı Rıza Efendi'nin kızı Makbule Hanım'dır. Gerek Birinci Dünya Savaşı'nın zorlu koşulları gerekse babasının ticaretle uğraşması nedeniyle sık sık farklı bölgelere göç eden aile, nihayetinde 1924 yılında İstanbul'a yerleşmiş, Sait Faik de yaşamını İstanbul'da sürdürmeye başlamıştır.

1924 yılında ailesinin İstanbul'a yerleşmesiyle İstanbul Erkek Lisesi'ne kaydolan Sait Faik, çok geçmeden yönetimle yaşadığı sorunlar nedeniyle okuldan uzaklaştırılır ve eğitimine Bursa Erkek Lisesi'nde devam eder. İlk öyküsü "İpekli Mendil"i de bu yıllarda bir edebiyat dersinde ödev olarak kaleme alır. Öykü, yıllar sonra *Varlık* dergisinin 15 Nisan 1934 tarihli 19. sayısında yayımlanır.

1928 yılında lise eğitimini tamamlayan Sait Faik, önce İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydolur ancak buradaki eğitimini yarım bırakarak okuldan ayrılır. Yayımlanan ilk yazısı "Uçurtmalar" bu süreçte, 9 Aralık 1929'da *Milliyet* gazetesinde okurla buluşur.

Sait Faik'in üniversite eğitimi almasını isteyen Mehmet Faik Bey, kardeşi Ahmet Faik Bey'le oğlunu Lozan'a gönderir (1930). Burada ekonomi eğitimi alması beklenen Sait Faik, bir süre sonra İsviçre'den sıkılır ve Fransa'ya geçer. Uzun bir süre

Paris, Marsilya ve Grenoble gibi Fransız şehirlerinde bulunan ve son olarak Grenoble'a yerleşen Sait Faik, Fransız edebiyatıyla yakından ilgilenmeye başlar, vaktinin büyük bir bölümünü kitap okuyarak geçirir. Bu yıllar, ona ilerleyen yıllarda yapacağı çevirilere dair de yol gösterici olur. Oğlunun üniversite eğitimini yarım bırakmasından rahatsız olan Mehmet Faik Bey, 1934 yılında kendisini yeniden İstanbul'a çağırır.

Babası tarafından sürekli ticaretle uğraşması için teşvik edilen Sait Faik, 1936 yılında Odunkapı'da bir zahire dükkânı açar ancak işlerin iyi gitmemesinden ötürü bu yer kısa bir süre sonra kapanır. Nihayetinde yine babası tarafından serbest bırakılan Sait Faik, yavaş yavaş bir süredir üzerinde çalıştığı öykü kitabına odaklanır. Uzun bir uğraşın ardından Sait Faik'in ilk kitabı *Semaver*, aynı yıl Remzi Kitabevi tarafından yayımlanır. 1938 yılında babasının vefatının ardından ise artık yeni bir dönem başlar. Tamamen serbest, hiçbir yükümlülüğü olmayan, dilediği gibi hareket alanına sahip bir Sait Faik söz konusudur.

Mehmet Faik Bey'in vefatının ardından aile işlerini devam ettiremeyeceği anlaşılan Sait Faik, geçimini kendisine miras kalan mülklerden gelen parayla karşılar. Annesi Makbule Hanım, bu zorlu yıllarda kendisinin en büyük destekçisi olur. Artık aile, kışları Kırığı Sokak'taki evlerinde, yazları ise Burgazada'daki köşkte geçirmeye başlar. Böylelikle Sait Faik için artık sadece okuma ve yazma edimleri ön plandadır.

Milliyet, *Kurun*, *Varlık*, *Yürüyüş* gibi çeşitli gazete ve dergilerde peşi sıra öyküleri yer alan Sait Faik, giderek kendisinden daha sık söz ettirmeye başlar. Yazdıkları kadar hakkında yazılanlar da ona olan ilgiyi artırır. 1936'da *Semaver*, 1939'da *Sarnıç*, 1940'ta *Şahmerdan*, 1944'te *Medarı Maişet Motoru* yayımlanır. Bu kitapları ilerleyen yıllarda *Lüzumsuz Adam* (1948), *Mahalle Kahvesi* (1950), *Havada Bulut* (1951), *Kumpanya* (1951), *Havuz Başı* (1952), *Son Kuşlar* (1952), *Kayıp Aranyor* (1953), *Şimdi Sevişme Vakti* (1953), *Alemdağ'da Var Bir Yılan* (1954), *Az Şekerli* (1954) gibi kitaplar takip eder.

1942 yılında kısa bir dönem *Haber* gazetesinde muhabir olarak çalışan Sait Faik, sık sık adliyeleri ziyaret eder ve mahkeme salonlarında tanıklık ettiği olayları haberleştirir. Bu yazılar Sait Faik'in vefatının ardından 1956 yılında *Mahkeme Kapısı* adıyla kitaplaştırılır. Benzer şekilde *Tüneldeki Çocuk* (1955),

Müthiş Bir Tren (1981), *Karganı Bağışla* (2003) gibi kitaplarda Sait Faik'in gazete ve dergilerde kalmış metinleri, çeşitli çeviri ve yazıları derlenerek bir araya getirilir.

1940'lı yıllarda peş peşe öykü kitaplarını yayımlayan ve vaktinin büyük bir bölümünü yakın dost çevresiyle geçiren Sait Faik Abasıyanık, 1945'ten itibaren çeşitli sağlık sorunlarıyla yüzleşmeye başlar. Doktoru ve arkadaşı Fikret Ürgüp, Sait Faik'i bu süreçte ilk muayene eden isimlerden olur. 1948'de siroz teşhisi konur ve artık sıkı bir diyet yapması konusunda uyarılır. 1951 yılında ailesiyle birlikte Samet Ağaoğlu'nun desteği, özel doktoru Kazım İsmail Gürkan'ın tavsiyesiyle tedavi için Paris'e gider ancak birkaç gün sonra bu fikrinden vazgeçerek Türkiye'ye döner. Ailesinden ve dostlarından uzak bir yerde, bir hastane odasında tek başına ölme fikri onda büyük bir korkuya neden olur. Bundan sonraki süreçte bir yandan hastalığıyla mücadele ederken diğer yandan yazmayı sürdürür. 5 Mayıs 1954'te yemek borusunda meydana gelen kanama nedeniyle hastaneye kaldırılır. 11 Mayıs 1954'te vefat eden Sait Faik Abasıyanık, ertesi gün Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilir.

Kendisine ait özel, derinlikli, ayrık bir kurmaca dünyası geliştirebilmiş özel yazarlardan olan Sait Faik Abasıyanık, birçok kuşağı derinden etkilemiş, özellikle de öykü türünde büyük bir devrim yapmıştır. Samipaşazade Sezai, Halid Ziya (Uşaklıgil), Ömer Seyfettin, Refik Halit (Karay), Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) gibi isimlerin ardından Sait Faik, Türk öykücülüğünü bambaşka bir hatta sürüklemiş, kendisinden sonra gelenler için yeni imkân ve yolların da önünü açmıştır.

İlk kitabı *Semaver*'den itibaren öykülerinin merkezine "küçük insan"ı yerleştiren Sait Faik Abasıyanık, karakterlerine büyük bir sevgiyle yaklaşırken yalnızlık, bir başınalık, aylıklık, hayat karşısında mücadele gibi birçok farklı izleğin peşinden gider. 1930'larda başlayıp 1950'lerin ortasına dek devam eden bu serüvende yazar, küçük insanı anlatmaktan hiçbir zaman geri durmamakla beraber öykücülüğünü giderek farklı noktalara/hatlara doğru genişletir. Dolayısıyla *Semaver*'den *Az Şekerli*'ye giden yolun hem çok çetrefilli hem de çok katmanlı olduğu dile getirilebilir.

Semaver, *Sarınc* ve *Şahmerdan* gibi kitaplarında emekçilerin mücadelelerine odaklanan Sait Faik, çoğunluğu Bursa ve

Adapazarı'nda geçen bu öykülerinde bir yandan dönemin ruhunu takip eder, diğer yandan kendi öykücülüğünü belirleyecek esas meselelere odaklanır. Bu öykülerde toplum, hiçbir zaman geriye itilmez ve metinler, belirli noktalarda toplumsal yaşamın izini sürer. Bir yandan hayat galesi içinde mücadelesinden geri durmayan işçiler anlatılır, diğer yandan onların yaşadıkları üzerinden toplumun içinde bulunduğu durumun panoraması çizilir. Böylelikle insan, zaman ve mekân olgusu yavaş yavaş iç içe geçmeye başlar ve toplum, tüm bu koşul ve meseleleri kuşatan başat izleklerden biri olur.

Gözlem, tanıklık ettiği olayları yazma, bir parçası olduğu toplulukların izini sürme, Sait Faik öykücülüğünün en temel özelliklerinden biridir. Bütün bir yazın serüveni boyunca bu düsturundan vazgeçmeyen Sait Faik, öykülerini çoğunlukla bildiği coğrafyalarda kurgular (önce Bursa ve Adapazarı, ardından Fransa, nihayetinde İstanbul ve Burgazada). Öte taraftan yazar, kendi dönemini yazmaktan, çevresinde gözlemlediği meseleleri işlemekten de geri durmaz. Onun için birçok şey kendi dünyasından ve gördüklerinden ibarettir. İnsan, bildiğiyle hareket eder ve Sait Faik öykücülüğünün ana hattı bu düstur üzerine kuruludur.

İstanbul ve Burgazada, Sait Faik öykücülüğündeki en başat öge olarak kabul edilebilir. Özellikle de 1945 sonrası öykülerinde yüzünü tamamen adaya çeviren Sait Faik, güneşin altında suya açılan balıkçıların, kır kahvesinde pinekleyen işsizlerin, kumsalda uzanan genç kızların, sokakta koşuşturan çocukların, sokak sokak dolanan seyyar satıcıların, gününbirlik ada ziyaretçilerinin peşinden gider ve öykülerini onlar üzerinden şekillendirir. Adada geçen uzun aylar, verimini böyle verir.

Lüzumsuz Adam, Havada Bulut, Havuz Başı, Son Kuşlar gibi kitaplarında Sait Faik, yüzünü yine adaya, küçük insana, onun kendine özgü dertlerine çevirmekle beraber meselelerini giderek çeşitlendirir. Bir yandan toplumun içerisinde bulunduğu açmazlar ve bunun bireye yansımaları, diğer yandan kişinin tüm zorluklara rağmen hayata tutunma mücadelesi yavaş yavaş daha da görünür olur. Tüm o öykülere sızan başıboşlar, bir köşede pinekleyenler, aylaklar artık dünyaya başka başka açılardan bakmaya başlar. Toplum, aile, tabiat gibi birçok unsur, artık küçük insan için bir çatışma alanı olarak belirir. Tüm

o aylıklıklar artık başka başka anlamlara gelmektedir. Kendi arzularının peşinden gitmek isteyen insan, birtakım sorunlarla yüzleşmek zorunda olduğunun farkında, bilincindedir.

Lüzumsuz Adam'la başlayan yeni yolculuğunda yazar, birlikte hareket ettiği "ben anlatıcı"yla sürekli olarak bir yürüme, dolanma hali içerisinde. Kırklar, bahçeler, sahiller, tren istasyonları, caddeler onun için yürünmesi, hikâye aranması, göz atılması gereken uğrak noktalardır. Anlatıcı/yazar, orada gördüklerini, işittiklerini, haberdar olduklarını kayda geçirme düşüncesiyle hareket eder ve bu yeni öyküler, küçük insanın ne derece çetrefilli sorunlarla yüzleştiğini görünür kılar. Benzer şekilde duygu ve duygulanımlar da daha baskın bir şekilde ön plana çıkar. Anlatıcı, hikâyesine yer verdiği karakterlere büyük bir sevgi ve anlayışla yaklaşmaya çalışırken onlardan yana tavır almaktan da geri durmaz. *Havada Bulut, Havuz Baş, Son Kuşlar* gibi kitaplarda da bu anlayış devam eder ve zamanla Sait Faik öykücülüğünü belirleyen temel başlıklardan biri haline gelir.

Sait Faik Abasıyanık'ın en ayrıksı ve özel kitaplarından biri olan *Alemdağ'da Var Bir Yılan*, salt içerik olarak değil, aynı zamanda biçim olarak da yeni bir yolun habercisidir. Anlatıcı, bu yeni öykülerde sadece yaşanan bir olayı/hadiseyi dile getiren kişi konumunda değil, aynı zamanda okuru da metne dahil etmeye çalışan, metni bir performans alanına çeviren farklı bir değere sahiptir. Bu yeni anlatıcı profili ile hem geleneksel anlatı/hikâye kalıplarının ötesine geçilir hem de yazarın "ben"e yüklediği anlam farklılaşır. Absürd, sürrealist, ben-ötesi yeni değerler ön plana çıkar ve böylelikle *Semaver*'le başlayan silsile, giderek farklı bir yöne evrilmiş olur.

Öyküye paralel bir şekilde şiir, roman ve deneme gibi farklı yazınsal türlerle de yakından ilgilenmiş, verim vermiş bir yazar olarak Sait Faik Abasıyanık, benzer hassasiyetleri bu metinlerinde de göstermiştir. İnsan sevgisi, insanı anlamaya yönelik derinlikli bakış ve duygudaşlık, onun bütün bir yazınsal serüvenini içine alan en temel başlıklar olarak dikkat çeker. Bu bağlamda vefatından kısa bir süre önce şiirlerini bir araya getirdiği *Şimdi Sevişmek Vakti* de ilk roman denemesi *Medarı Maişet Motoru* da *Kayıp Aranıyor* da aynı elden çıktığını gösteren birçok göstergeye sahiptir.

Kendi burcunda bir yazar olarak Sait Faik Abasıyanık, modern Türk öykücülüğünün en önemli figürlerinden/simalarından biridir. Başta 50 kuşağı olmak üzere kendi dönemi ve sonrasında birçok yazarı, şair ve edebiyatçıyı derinden etkileyen Sait Faik, ardında bıraktığı külliyatla özel bir yazar olarak değerlendirilebilir. Bugüne kadar yazılanlar ve bugünden sonra yazılacaklar, bu özel ilginin, sevgi ve yaklaşımın ne derece haklı ve yerinde olduğunu daha da görünür kılacaktır. Asaf Hâlet Çelebi'nin *Küllük* dergisindeki yazısında (1 Eylül 1940) kullandığı ifadeyle, "Sait Faik kendi ismi içinde mahsur kalacaktır. Hele bizde son zamanlarda onun bazı *raté* taklitleri türemekle beraber muhakkak ne kendisinden evvel ve ne de sonra ona yakın kimse gelmedi." Ve gelmeyecektir.

Sait Faik Abasıyanık külliyatını yayına hazırlarken metinlerin farklı dönemlerde yapılan baskılarını karşılaştırarak hareket ettik ve yazarın üslubuna, kelime tercihlerine müdahale etmedik. Bugün için anlaşılması güç kelime ve ifadeleri, kimi terim ve özel kullanımları dipnotlarda açıkladık. Umarız bugünün okuru da Sait Faik Abasıyanık külliyatını büyük bir heyecan ve arzuyla okur.

Abdullah Ezik
Ekim 2024, İstanbul

SON KUŞLAR

Kış, Ada'nın bir tarafında yerleşebilmek için rüzgârlarını poyraz, yıldız poyraz, maestro, dramudana, gündoğusu, batı karayel, karayel halinde seferber ettiği zaman; öteki yakada yaz, daha pılısını pırtısını toplamamış, bir kenara oldukça mahzun bir göçmen gibi oturmuştur. Gitmek ile gitmemek arasında sallanır bir halde, elinde bir pasaport, çıkınında üç-beş altın, bekleyen bu güzel yüzlü göçmen tazeyi benden başka bu adada seven hemen hiç kimse yoktur, diyebilirim. –Övünmek için değil.–

Herkesin yeni başlayacak olan altı-yedi aylık soğuk hayata kendini şimdiden alıştırmak ve hazırlamak için bir şeyler yapmaya çalıştığı öyle günlerde ben, tembelligim, hep kaçanı kovalayan huyumla, yazın, o güzel göçmenin peşine düşmüşümdür. Nerede yakalarsam orada kucaklarım onu. Kimi bir çamın gölgesinde durgun ve güneşsizdir. Kimi bir çalılığın kenarındaki çimenlikte bütün eski ihtişamıyla daha yeni başlamıştır.

Yazın daha parça parça, lime lime, bohça bohça eşyalarıyla gitmek için fazla telaş etmediği Ada'nın bu yakasında, hiçbir ev yoktur. Yalnız bir tek kır kahvesi vardır.

Bir küçük koyun hemen beş-on metre yukarısında, bir apartman terası kadar ufak bu kır kahvesinin tahta masaları üstünde hâlâ karıncalar gezer, hâlâ sinekler kah-

ve fincanının etrafına konarlar. Bütün sesler kesilmiştir. Kimi gökyüzünden bir uçak homurtusu gelir. İçindeki, şimdi Yeşilköy'e incek yolcuları düşündüğüm, yalnız bu yazıyı yazarken oldu. Ondan evvel de uçaklar geçmişti. Ama hiç, içindeki yolcuların Yeşilköy'e neredeyse inceklerini, daha şu iki satırın sonunda inmiş bile olduklarını düşünmemiştim.

Kahvecinin kendisi sevimsiz bir adamdır. Kahveciden çok, ters bir devlet memuru hüviyeti¹ taşır. Hastalıklı olmasa, doktorlar fazla yorulmamasını salık vermemiş olsalar, dünyada kahveci olmazdı. Tersine, ben bütün ömrümce iyi bir kahve bulamadığım için kahveci olamamışımdır. Bir kır kahvesi, bir köyün kahvesinin üç-beş gediklişi... Bundan güzel bir ömür mü olur, 50-60 senelik yaşama bundan güzel başlar ve biter mi?

Ağaçtan ağaca serilmiş beyaz çamaşırlar bu kadar durgun, güneşsiz, ıslak bir şekilde ılık havada hiç kurumayacaklar. Bu kedi, tahta masanın üstüne çıkmış, köpeğime durmadan homurdanacak mı? Sandalyenin üstündeki vişneçürüğü rengindeki delik çoraplar... Asmanın yaprakları daha yemyeşil. Bizim bahçedeki kurudu bile.

Deniz, Bozburun'a doğru başını almış gidiyor. Uzaklarda görünen, İstanbul'un neresi kim bilir? Sesler neden gelmiyor?

Bir başka uçağın sesi gelmeye başladı. Bizim ada, uçakların, üstünden geçtikleri bir yol güzergâhı olmalı ki, hep ya üstümden ya da solumdan geçip gidiyorlar. Kedi sustu. Köpeğim gözünü kapadı. Karga sesleri geliyor şimdi de. Vaktiyle bu adaya bu zamanda kuşlar uğrardı. Cıvıl cıvıl öterlerdi. Küme küme bir ağaçtan ötekine konarlardı.

İki senedir gelmiyorlar.

1. Kimlik. (Y.N.)

Belki geliyorlar da ben farkına varmıyorum.

Sonbahara doğru birtakım insanların çoluk çocuk ellerinde bir kafes, Ada'nın tek tepesine doğru gittiklerini görürdüm. İçim cız ederdi.

Büyüklerin ellerinde birbirine yapışmış, pislik renginde acayip çomaklar vardı.

Bunlarla bir yeşil meydanın kenarına varır, bunları bir ufacık ağacın altına çığırkan kafesiyle bırakırlar, ağacın her dalına ökseleri bağlardı. Hür kuşlar, kafesteki çığırkan kuşun feryadına, dostluk, arkadaşlık, yalnızlık sesine doğru bir küme gelirler. Çayırılıkta bir başka ağacın gölgesinde birikmiş çoluklu çocuklu kocaman herifler bir müddet beklerler. Sonra kuşların üşüştüğü ağaca doğru yavaş yavaş yürürlerdi. Ökselerden kurtulmuş dört beş kuş, bir başka ökseye doğru şimdilik uçup giderken, birer damlacık etleriyle birer tabiat harikası olan kuşları toplarlar, hemen dişleriyle oracıkta boğarlardı. Ve hemen canlı canlı yolarlardı.

Hele bir tanesi vardı, bir tanesi. Çocukları bu iş seferber eden de oydu. Ökseleri cumartesi gecesinden hazırlayan da... Konstantin isminde bir herifti. Galata'da bir yazıhanesi vardı. Zahire tüccarıydı. Kalın, tüylü bilekleri, geniş göğsü, delikleri kapanıp açılan üstü kara kara benekli bir burnu, deriyi yırtmış da fırlamış gibi saçları, kısa kısa bir yürümesi, kalın kalın bir gülmesi...

O esmerle sarışın arası isketelerin bir damlacık etlerinden yapacağı pilavın hazzıyla pırıl pırıl yanan krom dişleriyle nasıl koparırdı kuşun imiğini, bir görseydiniz...

Hani sessiz, zenginliğini belli etmez, mütevazı adamdı da... Konu komşusu da severdi hani. Hiçbir şeye, hiçbir dedikoduya karışmazdı. Sabahleyin işine kısa kısa adımlarla koşarken, akşam filesini doldurmuş vapurdan çıkarırken görseniz; iriliğine, sallapatiliğine, Karamanlı ağzı konuşuşuna, basit ama, hesaplı fikirlerine, iki kadeh atmışsa

yine basit, sevimli şakalarına karşı, hakkında kötü bir hüküm de veremezsiniz. Kendi halinde, işi yolunda, hesaplı yaşayan bin bir tanesinden bir tanesiydi.

Ama, güz mevsiminde birdenbire böyle canavar keşilirdi. Akşam 5.35 vapurunun arka tarafında yerleştiği iskemlesinde, denizin üstüne oldukça mülayim bakan gözlerini havaya kaldırır, eylül sonlarına doğru böyle şairane gökyüzüne bakardı. Birden yüzünün ve gözlerinin parladığını görürdünüz.

Havada ve denizdeki tirşe¹ maviliğin üstünde birtakım esmer damlacıklar görünürdü. Sağa sola oynarlar, sonra bir istikamet tutturur, bu esmer lekecikler geçip giderlerdi.

Konstantin Efendi onların çok uzaktan geçtiklerini görebilirdi. Gözlerini kısırdı. Esmer lekelerin Adalar istikametinde gittiklerini görür, etrafına bakar, bir tanıdık görececek olursa gözünü kırpar, gökyüzüne bir işaret çakar, “Bizim pilavlıklar geldi,” derdi.

Kuşlar pek yakından geçmişse, seslerini taklit ederek kalın dudaklarıyla dişlerinin arasından onlara seslenirdi. Kuşların çoğunca aldandıklarına, bu sesi duyarak, dost sesi sanıp vapur etrafında bir dönüp uzaklaştıklarına şahit olmuşumdur.

Havalar sertleşir, poyrazlar, lodoslar birbirini kovarlar, günün birinde teşrinlerin² sonlarına doğru, ılık, hiç rüzgârsız parça parça oynamayan bulutlu, tatlı, sümbüli günlerde, o, en çığırktan kafes kuşunu nereden bulursa bulur, mahalle çocuklarını çağırır; bin tanesi 250 gram et vermeyen sakaları, isketeleri, floryaları, aralarına karışmış serçeleri gökyüzünden birer birer toplardı.

1. Yeşil ve mavi arası bir renk. (Y.N.)

2. Rumi takvimde ekim ve kasım ayları için kullanılan ortak isim. (Y.N.)

Seneler var ki kuşlar gelmiyor. Daha doğrusu ben göremiyorum. Güzün o güzel günlerini pencereden görür görmez, Konstantin Efendi'nin bulunabileceği sırtları hesaplayarak yollara çıkıyorum. Bir kuş cıvıltısı duysam kanım donuyor, yüreğim atmıyor. Halbuki sonbahar kocayemişleri, beyaz esmer bulutları, yakmayan güneşi, durgun maviliği, bol yeşili ile kuşlarla beraber olunca, insana sulh, şiir, şair, edebiyat, resim, musiki, mesut¹ insanlarla dolu anlaşılmış, sevişmiş, açsız, hırssız bir dünya düşündürüyor. Her memlekette kıra çıkan her insan, kuş sesleriyle böyle düşünecektir. Konstantin Efendi mâni oluyor. Zaten kuşlar da pek gelmiyorlar artık. Belki birkaç seneye kadar nesilleri de tükenecek. Her memlekette kaç tane Konstantin Efendi var kim bilir? Kuşlardan sonra şimdi de milletin yeşilliğine musallat oldular. Geçen gün yol kenarındaki yeşilliklere basmaya kıyamayarak yola çıkmıştım. Konstantin Efendi'nin günlerinden bir gündü. Gökte hiç kuş gözük müyordu. Evden çıkarken isketemin kafesine bir incir yapıştırdım. İsketem tek gözünü verip bana dostlukla bakmış, incir çekirdeğini kırmaya çalışıyordu.

Onu, ev duvarının bir kenarına çaktığım çiviye asmış, yola çıkmıştım. Kuşlar yoktu şimdi havada ama yolun kenarında yeşillikler vardı ya... Baktım: Bu yeşilliklerin bazı yerleri sökülmüş. Biraz ileride dört çocuğa rastladım. Yürüyorlar. Yeşilliklerin en güzel yerinde duruyor, bir kaldırım taşı kadar büyük bir parçayı belle söküyorlar, bir çuvala dolduruyorlardı:

“Ne yapıyorsunuz, yahu?” dedim.

“Sana ne?” dediler.

Fukara, üstleri yırtık pırtık yavrulardı.

Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da, bir hırstan başka neydi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım. Koştu m tütüncüye, kalem kâğıt aldım. Oturdum. Ada'nın tenha yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.

Sait Faik Abasıyanık kendine özgü yalın ve akıcı öykülerinde okuru şaşırtan, insanı ve doğayı bütün içtenliğiyle anlatmaktan geri durmayan, her şeyin merkezine insan sevgisini koyan bir yazar. "Kökü kendinden olan" bir yazar olarak Abasıyanık, cumhuriyet dönemi edebiyatımızda bir mihenk noktası olarak belirirken çağdaş öykücülüğümüzün de temellerini atar.

Sait Faik Abasıyanık,
öykücülüğümüzün en özgün
ve ayrıksı seslerinden...

#insanmanzaraları #yaz #ada #sokak #hayat #mahalle

